

Handläggare
Daniel Persson
Telefon: 08-508 287 58

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2024-11-05, p. 10

Skrivelse från Centerpartiet om hur Stockholm förbereder sig för ett eventuellt utbrott av svinpest

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/987

Förvaltningens förslag till beslut

- Godkänna detta tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.
- Justera beslutet omedelbart

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har av kommunstyrelsen remitterats en skrivelse från Centerpartiet om hur Stockholm förbereder sig för ett eventuellt utbrott av svinpest. I skrivelsen lyfts utbrottet av afrikansk svinpest i Fagersta och de restriktioner som varit aktuella.

I skrivelsen lyfter Centerpartiet vidare frågan om vilken beredskap som finns om smitta konstateras i Stockholm eller dess närhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen livsmedelskontrollen vid miljöförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Afrikansk svinpest konstaterades i Sverige under hösten 2023. En smittad zon upprättades kort därefter i Fagersta och Norberg. Jordbruksverket har sedan dess, tillsammans med Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och andra aktörer, arbetat intensivt med smittspårning och bekämpning.

EU-kommissionen och EU:s medlemsstater har sedan skrivelsen författades godkänt Sveriges ansökan om att bli friförklarad från

afrikansk svinpest efter förra årets utbrott. När beslutet har trätt i kraft kommer de sista restriktionerna att hävas.

Förvaltningen svarar nedan på de frågor som formulerats i skrivelsen i de delar nämnden har ett ansvar eller berörs. Det övergripande ansvaret för hanteringen av ett utbrott ligger på Jordbruksverket. Utöver detta bidrar bl.a. SVA (Statens veterinärmedicinska anstalt) med expertkompetens och är nationellt referenslaboratorium.

Hur ser stadens beredskap inför ett eventuellt utbrott av afrikansk svinpest ut och hur sker samarbete och eventuella förberedelser med berörda myndigheter så som polisen, länsstyrelsen samt omkringliggande kommuner?

Miljöförvaltningen har ingen specifik beredskap för ett utbrott av afrikansk svinpest. Däremot finns en generell beredskap att hantera frågor som kan uppkomma, t.ex. ett ökat behov att bidra till stadens kommunikationsarbete. En lärdom från de drabbade kommunerna är att behovet av kommunikation med invånare och företag var stort i samband med utbrottet. Det rör sig tex om frågor kring livsmedelshantering och avfallshantering. Inom såväl miljöförvaltningen som staden finns etablerade rutiner för kommunikation vid olika former av allvarlig händelse.

Livsmedelskontrollen kontrollerar hur livsmedelsföretag hanterar avfall från livsmedelsproduktion och framför allt animaliska livsmedel. Detta avfall kallas animaliska biprodukter eller ABP. I samband med ett eventuellt utbrott av afrikansk svinpest kommer sannolikt frågorna kring detta att öka, även om risken för spridning via ABP från livsmedelsföretag är relativt små. Det som konstaterats vid utbrottet i Fagersta är att avfall vid återvinningsstationer och rastplatser skulle kunna bidra till smittspridningen, men då kopplat till avfall som privatpersoner slängt.

I skrivelsen påpekas att viruset kan överleva länge i kött. Detta är anledningen till att avfall måste hanteras på ett korrekt sätt. Det viktiga är att kött från områden eller länder där smittan finns inte sprids till nya områden.

Inom miljötillsynen sker tillsyn på stadens avfallsanläggningar där bland annat biologiskt avfall hanteras. Risken för spridning av biologiskt avfall från dessa anläggningar bedöms som minimal. Hanteringen av avfallet på stadens avfallsanläggningar sker inomhus eller att anläggningen är inhägnad.

Vilken beredskap finns hos kommunens viltvårdare och har kommunen inlett dialog med jägarorganisationerna som troligtvis skulle behövas i arbetet med att bekämpa smittan?

Miljöförvaltningen har ingen kontakt med viltvårdare eller jägarorganisationerna och har inget sådant uppdrag. När det gäller smittskyddsavlivning är det Jordbruksverket som ansvarar för att leda och samordna arbetet. De beslutar om all jakt och utser jägare.

Hur skulle staden, vid ett eventuellt utbrott, vara med och förebygga att smittan sprids ytterligare?

Miljöförvaltningens roll vid ett eventuellt utbrott är begränsad, men som tidigare nämnts kommer behovet av kommunikation till både allmänhet och företag sannolikt att öka.

Några viktiga erfarenheter från utbrottet i Fagersta är att kommunen snabbt behöver kunna ta emot personal från Jordbruksverket. Det kommer också att finnas ett behov av att tämligen omgående kunna svara på frågor från drabbade företag i en eventuellt avspärrad zon. Påverkan på det lokala näringslivet riskerar vidare att bli stor. Därutöver är kommunikationsinsatser centrala. Både för att hantera frågor från företag och allmänhet, men även för att kommunicera vad som gäller zoner med restriktioner.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Daniel Persson
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse från Centerpartiet om hur Stockholm förbereder sig för ett eventuellt utbrott av svinpest